

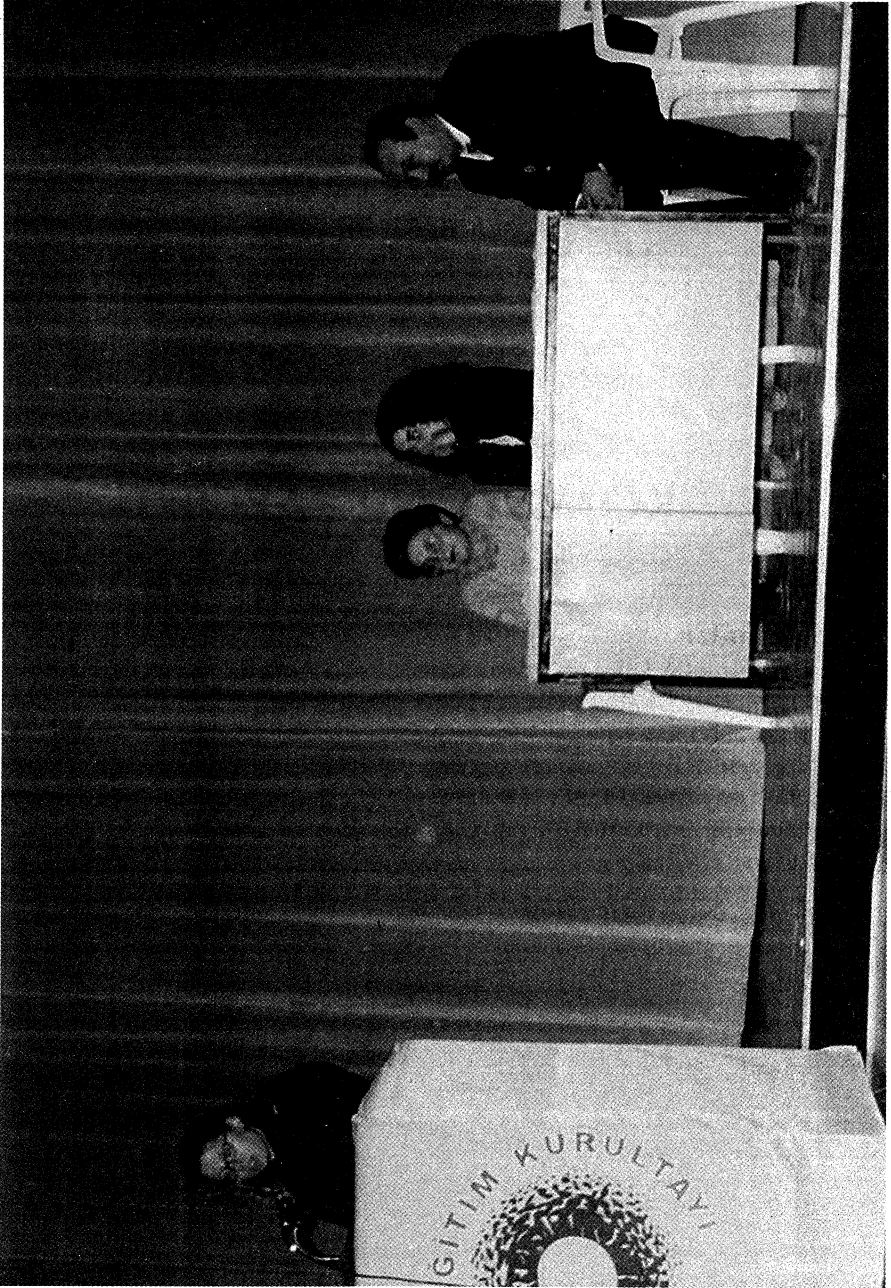
Demokratik Eğitim Kurultayı

Eğitim Sen

ÇOCUK ve EĞİTİM CİNSEL EĞİTİM KOMİSYONU RAPORU

Hazırlayanlar

İter SAYIN, İstanbul 3 No'lu Şube
Dilek KÜÇÜKKAYIKÇI
Nesrin UTKU, İstanbul 3 No'lu Şube
Ayşe PANUŞ İstanbul
Dr. İlkay ALPTEKİN
Dr. Filiz Ayla ÇAMUROĞLU
Özkan NARİN

ÇOCUK EĞİTİMİ

BÖLÜM: CİNSEL EĞİTİM

NEDEN CİNSEL EĞİTİM

Cinsellik insan doğasının bir parçasıdır ve bu konuda bilgi edinme hakkına sahiptir.

Gençlerin, çocukluktan yetişkinliğe geçişteki fiziksel, psikolojik ve toplumsal olgunlaşma sürecinde olumlu bir cinsel kişilik kazanmaları, cinsel sorumluluk bilinci edinmeleri ve cinsel yaşama sağlıklı adımlarla başlamaları ancak nitelikli bir cinsel eğitimle sağlanabilir.

Cinsel değerlerin oluşması ve cinsel yaşamın şekillenmesinde aile ortamı önemlidir. Ülkemizde yapılan araştırmalar, ana babaların çocuklarına cinsel bilgi vermekte yetersiz kaldıklarını göstermektedir. Özcan Köknel'in araştırmasına göre gençlerin ancak % 15'i doğrudan, % 41'i dolaylı olarak ana babalarından bilgi almışlardır (Bakınız Tablo 1,2,4).

Cinsel yaşamın şekillenmesinde ve cinsel eğitiminde kadın ve erkek için benimsenen roller, çocuk ve genç cinselliğine bakış, bakirelik, din ve geleneklerin etkisi, cinsel ahlak, hızlı kentleşme ve toplumsal gelişmeler gençlerin değerlerinde büyük altüst oluşları yaratmaktadır.

Bu büyük altüst oluşlar gençlerin cinsel davranışlarında değişiklikler yaratırken, okul ve aile eski tutumunu sürdürmektedir. Bu kopukluk gençleri gizliliğe ve iki yüzlülüğe sevk etmektedir. Gençler baskı altındaki cinselliklerini saklayarak ve suçlanarak sürdürürken sorunlarını farklı yöntemlerle yansıtmaktadırlar.

Cinsel eğitim bireyin;

- Kendi cinsel gelişiminin, gelişim sürecinin bir parçası olduğunu anlamasını,
- Kadın ve erkek cinselliğine gerçekçi ve olumlu yaklaşabilmesini,
- İnsan cinselliği konusunda başkalarının görüş ve davranışlarına saygılı olmasını,
- Olumlu bir kişilik geliştirmesi ve olumlu ilişkiler-kurabilmesini,
- Cinsellikle ilgili suçluluk, korku, endişe gibi olumsuz duygulardan kurtulmasını ve cinsel yaşama ilişkin sorumluluk duygusunu geliştirmesini,
- İstenmeyen gebelikler ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar gibi olumsuz sonuçlardan korunmasını,
- Dengeli ve uyumlu bir cinsel yaşam sürmesini amaçlamaktadır.

Okuldaki cinsel eğitim, gençlerin suçluluk duygusundan kurtulup, içtenlikle cinsellik üzerine düşünme ve tartışmalarını sağlayabilir (Bakınız Tablo 5,6).

Cinsel eğitimin olmaması, öğretmen öğrenci ilişkilerinde varolan tabuları güçlendirmekte, öğretmenleri yasadışıya, gençleri gizliliğe yöneltmektedir.

Cinsel eğitimin zamanında ve uygun yöntemlerle kazanılamaması bireyde;

- Olumlu cinsel kişiliğin gelişmesini, kişinin kendisini sevmesini engeller, çevresiyle olumlu ilişkiler kurmasını güçleştirir, cinsiyet ayrımcılığını körükleyerek kişiyi kendine yabancılaştırır.

- Cinsler arasında iletişim bozuklukları, toplumsal kutuplaşmaları artırır, cinsler arasındaki şiddeti kışkırtır.

- Cinsel sorumluluk bilincinin, cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma alışkanlıklarının gelişmesini önler.

- Sağlıklı cinsellik yaşayamamak; psikolojik sorunlara yol açar. Sosyal ve toplumsal rahatsızlıkları yaratır.

- Doğurganlığını düzenleyememek, kadın nüfusta hastalıklara, sakatlıklara, anne ve bebek ölümlerine, istenmeyen gebeliklere neden olur.

Cinsel eğitimin zamanında, sağlıklı ortamlarda ve sağlıklı kişiler tarafından verilmemesi bireyin bu ihtiyacını sağlıksız yollardan yanlış ve eksik bilgilerle tamamlamasına neden olur (Bakınız Tablo 3).

Cinsel eğitim konusunda yapılan araştırmalara göre, en etkili ve en başarılı yöntemin, aynı yaş grubu bireylerin oluşturduğu grup çalışmasına dayanan eğitim yöntemi olduğunu göstermiştir.

Cinsel eğitimde eğitimcilerin konusunda yeterli bilgi düzeyinde ve bu bilgiyi kullanabilen, toplumsal önyargılardan arınmış, objektif ve empatik düşünebilen, insanlara duyarlı, kolay iletişim kuran kişiler olmaları, eğitimin başarısını olumlu yönde etkileyecek özelliklerdir.

Dünyada gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin cinsellik eğitimi politikalarında farklılıklar vardır. Gelişmiş ülkelerden İrlanda dışında tüm batı ve kuzey Afrika ülkelerinde zorunlu olmasa da cinsellik eğitimi okullarda verilmektedir.

ABD’de cinsellik eğitimi ve programları eyalet yönetiminin kararlarına bırakılmıştır.

Danimarka 1971 yılında okullarda cinsellik eğitimi zorunlu kılan yasayı kabul etmiştir. Bu ülkede cinsellik eğitimi üç bölümde uygulanmaktadır.

Birinci bölümde (1-4. sınıflar), kadın erkek arasındaki farklar, üreme, gebelik, doğum, aile planlaması, ailenin büyüklüğü ve bulaşıcı hastalıklarında bilgi verilir.

İkinci bölümde (5-7. sınıflar), cinsel organlar, hormonlar, genetik, cinsel içgüdü, döllenme, doğum kontrolü, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve pornografi hakkında bilgi verilir ve tartışılır.

Üçüncü bölümde (8-10. sınıflar) , bütün konularda tartışarak etik, ahlak, sosyal ve aile ile ilgili sorunlar ele alınır.

Fransa'da ana baba okulunun "Cinsellik ve Eğitim Üzerinde Araştırma ve İnceleme Grubu" adı altında kurduğu hizmet birimi bütün okul dönemleri boyunca istekler doğrultusunda toplantılar, stajlar düzenlemekte, öğrenci veli örgütleri kurmaktadır. Bu çalışmalar ve örgütler yoluyla aile çocuk eğitimciler ve uzmanlar arasında olumlu iletişim sağlanarak uyumlu bir eğitim gerçekleştirilmektedir. Yanı sıra, her yıl herkese açık tutulan ve 2 yıl süren "Cinsellik ve Eğitim Semineri" düzenlenmektedir.

Bir çok ülkede cinsel eğitimin sonuçlarını değerlendirmek için yapılan araştırmalar, cinsellik eğitiminin evlilik dışı doğum ve kürtaj oranları, partner sayısı, cinsel ilişki sıklığı ve cinselliğe bağlı suçluluk duygularının azalmasında yardımcı olduğunu göstermektedir.

1994 yılında İstanbul'da yapılan bir seminerde¹ MEB yetkilisi "geleceğimizin güvencesi gençliğe yeterli, doyurucu, eksiksiz, demokratik, çağdaş eğitim ve öğretim koşullarını hazırlamak zorundayız. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu da bunu öngörmektedir. Çağdaş, yaşama dönük bir eğitimin cinsel eğitimi de kapsamı elbetteki tartışma götürmez." diye bu doğru saptamayı yapmış; buna rağmen bakanlık bu çalışmayı yaşama geçirmemiştir.

Cinsel sağlık eğitimi alanındaki bu eksiklik STK'lar tarafından yürütülen projelerle giderilmeye çalışılmakta; ancak çok küçük bir kesime ulaşabilmektedir.

Cinsel sağlık eğitimi dersinin müfredata yerleştirilmesi yeterli değildir. Bu dersi verecek eğitimcilerin bu konudaki önyargılarından kurtulmaları, yeterli donanımları kazanmaları gereklidir. Bu da çeşitli hizmetiçi eğitim çalışmaları yapılması ve eğitim fakültelerinde bu konunun ders olarak okutulmasıyla çözümlenebilir.

Bu doğrultuda MEB cinsel eğitim bilgilerini;

- İlköğretim okulundan birinci kademesinden başlayarak hayat bilgisi, sağlık bilgisi, fen bilgisi, biyoloji, psikoloji, sosyoloji gibi derslerin programlarına yerleştirmelidir.
- Okullarda sınıf öğretmenleri ve rehber öğretmenler çocuklara bu konuda destek olabilecek şekilde donatılmalıdır.
- Okul-aile işbirliği güçlendirilmeli, ailelere bu konuda gerekli bilgiler verilmelidir.
- Gençlerin cinsel sorunlarına ve üreme sağlığı problemlerine yanıt verebilecek danışma merkezleri oluşturulmalı, varolanların çalışmaları desteklenmelidir.
- Gençlere yönelik cinsel eğitim projeleri yürüten STK'larla işbirliği yapılmalıdır.
- Cinsel eğitim yatay ilişki içinde verilmelidir. Bilgi demokratik bir ortamda paylaşıldıkça yaygınlaşır ve daha etkili olur.

¹ Gençlik ve Cinsel Eğitim ve Üreme Sağlığı, s. 35., yay: INKGV ve Aile Planlaması Derneği, İst. Şb. 1995./ Gençlerin Cinsel Eğitiminde Uygulama ve Yaklaşımlar oturumuna konuşmacı olarak katılan MEB'nin TTK üyesi Necdet Sakaoğlu ifade etmiştir.

KAYNAKÇA

Gençlik ve Cinsel Eğitim ve Üreme Sağlığı; INKGV ve Aile Planlaması Derneği İstanbul Şubesi, Yay, İstanbul 1995.

Özkan, Halime; Üniversite Gençliğinin Aile Planlaması ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklardan Korunmaya İlişkin Yaklaşımları, İst. Ün. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1994.

TABLOLAR²

Tablo 1

Öğrencilerin Aileleri ile Cinsel Konularda Konuşma Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı

	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Tabudur, konuşulmaz.	36	18	36	18	72	18
Dolaylı konuşulur.	77	38,5	87	43,5	164	41
Konuşulmaz, fakat sorularıma yanıt verirler.	50	25	28	14	78	19,5
Rahatlıkla konuşulur.	36	18	39	19,5	75	18,7
Ben konuşmam.	1	0,5	10	5	11	2,8
TOPLAM	200	100	200	100	400	100

Tablo 2

Cinsel Konularda Konuşma Durumunun Ailelerin Genel Tutumuna Göre Dağılımı

	Demokratik		Otoriter-baskıcı		Karışmaz		Değişken		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Konuşulmaz.	22	11.8	26	50	10	20.8	25	22	83	20.7
Dolaylı konuşulur.	113	60.8	25	48	27	56.2	77	67.5	242	60.5
Rahatlıkla konuşulur.	51	27.4	1	2	11	23	12	10.5	75	18.8
TOPLAM	186	100	52	100	48	100	114	100	400	100

Tablo 3

Öğrencilerin Cinsellik, Aile Planlaması Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklarla İlgili Bilgi Kaynakları

	Cinsellik		Aile Planlaması		Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar	
	n	%	n	%	n	%
Anne	64	16	36	9	27	6.8
Baba	34	8.5	16	4	19	4.8
Yakın Aile Fertleri	65	16.3	14	3.5	21	5.3
Arkadaş	272	68	133	33.3	125	31.3
Basın Yayın	252	63	312	78	321	80.3
Okul	70	17.5	96	24	121	30.3
Sağlık Personeli	32	8	58	14.5	61	15.3
Diğer	19	4.8	4	1	8	2

² Tablolar Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp ve Eğitim Hast. Hem Hiz. Müd. Süpervizyon Hem. Halime Özkan'ın araştırmasından alınmıştır.

Tablo 4
Anne Babaların Cinsel Konularda Çocukları ile Konuşma Durumlarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

	ANNE						BABA											
	Okur yazar		İlköğretim		Orta-öğretim		Yüksek-öğretim		Toplam		İlköğretim		Orta-öğretim		Yüksek-öğretim		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Tabudur, konuşulmaz	6	33.3	45	24	18	13.2	3	5.1	72	18	36	28.8	27	19.7	9	6.5	72	18
Dolaylı konuşulur	11	61.1	79	42.3	53	39.0	21	35.6	164	41	57	45.6	50	36.5	57	41.3	164	41
Konuşulmaz, fakat sorularına yanıt verirler	-	-	36	19.3	29	21.3	13	22	78	19.5	20	16	32	23.4	26	18.9	78	19.5
Rahatlıkla konuşulur	-	-	24	12.8	32	23.5	19	32.2	75	18.7	10	8	24	17.5	41	29.7	75	18.7
Ben konuşmam	1	5.6	3	1.6	4	3	5.1	3	11	2.8	2	1.6	4	2.9	5	3.6	11	2.8p
TOPLAM	18	100	187	100	136	100	59	100	400	100	125	100	137	100	138	100	400	100

Tablo 5

Öğrencilerin Cinsel Eğitim ile İlgili Düşünceleri

	N	%
Cinsel eğitim gereklidir.	365	91.2
Cinsel eğitim gerekli değildir.	7	1.8
Bir fikrim yok.	28	7
Toplam	400	100

Tablo 6

Öğrencilerin Cinsel Eğitimin Başlama Zamanı ile İlgili Düşünceleri

	n	%
Okul öncesi	69	17.2
İlköğretim I. Kademe	85	21.2
İlköğretim II. Kademe	178	44.5
Lise	48	12
Yükseköğül	5	1.3
Yanıtız	15	3.8
Toplam	400	100